

Estimats, que Jesús em guardi les filles i els fills!

Recentment hem celebrat les solemnitats litúrgiques del Corpus Christi i del Sagrat Cor de Jesús, i la memòria de l'Immaculat Cor de Maria. Aquestes festes ens mostren el camí cap a la benaurança eterna: introduir-nos al Cor nafrat de Jesús, de la mà de nostra Senyora. Després, en la solemnitat de sant Pere i sant Pau, hem reforçat la nostra unió amb el Pontífex Romà, amb la seva persona i les seves intencions; alhora que hem augmentat l'afany de portar Crist a la gent. D'aquesta manera, un cop més, hem seguit el consell del nostre Pare: *omnes cum Petro ad Iesum per Mariam!*

El 26 de juny, en molts llocs, és ja tradició honorar Déu amb la celebració del Sant Sacrifici en honor de sant Josepmaria. Demano que, per la seva intercessió, hi hagi molts fruits espirituals a tots aquests indrets i arreu del món sencer. La vigília, el 25 de juny, va fer setanta anys de l'ordenació sacerdotal d'Álvaro del Portillo. I d'aquí a pocs dies commemorarem l'aniversari de la seva petició d'admissió a l'Obra, el 7 de juliol de 1935. Aquestes efemèrides em mouen a detenir-me en l'exemple del meu estimadíssim predecessor, amb el seu interès atent, constant, per ocupar-se de les necessitats espirituals i materials de les ànimes.

Quan es complien els cinquanta anys de la seva resposta a la crida del Senyor, amb gran senzillesa, ens escrivia: «La història de la meva vocació és la història de la pregaria confiada i perseverant del nostre Fundador, que durant uns quatre anys -sense conèixer-me tan sols, només perquè una de les meves ties li havia parlat de mi- va pregar perquè el Senyor em concedís aquesta gràcia tan gran, el major regal -després de la fe- que Déu podia haver-me fet. Al costat d'aquesta pregaria, a impulsos també del nostre Pare, va haver-hi el tracte apostòlic d'alguns fills seus, que em van convidar a participar en una catequesi i a visitar els pobres de la Mare de Déu, abans de portar-me a la Residència de Ferraz i presentar-me el nostre sant Fundador. Tot ho va fer el Senyor»¹.

Amb poques paraules, Álvaro indica dues condicions per obtenir del Cel el do de seguir Crist amb plena dedicació a l'extensió del seu regne. Assenyala en primer lloc la pregaria, arma

¹ Álvaro del Portillo, *Carta, 1-VII-1985* ("Cartas de familia", I, n. 173).

principal de què disposem els cristians per obtenir els beneficis divins. L'altra, en la qual vull detenir-me ara, resulta també molt necessària: servir els altres mitjançant la realització de les obres de misericòrdia.

Tot ho va fer el Senyor, explicava Álvaro. Però Ell compta amb l'afany actiu i efectiu de cada un, de cadascuna -amb fets concrets, amb sacrifici personal-, per les necessitats espirituals i materials del proïme. Des de la seva primera joventut, Álvaro es va prendre molt seriosament unes paraules del Mestre, que recull sant Mateu, quan parla del judici final. Refereix com el Senyor convida els justos a participar del seu goig, i recolza la seva decisió d'haver assistit a la terra als més necessitats: *tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure (...)* Us ho asseguro: *tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu* ².

Jesucrist va seguir molt de prop les persones desvalgudes: els pobres, els malalts, aquells que es trobaven sols ... Es col·locava al seu costat amb amor de predilecció i desitja que els seus deixebles seguim el mateix camí. Quan obrim els ulls a tantes situacions i indigències d'avui, cada dia, descobrim al mateix Jesucrist, que s'ha fet solidari amb tots i cadascun dels homes i de les dones. I si atenem a aquestes persones -veïnes o llunyanes- amb misericòrdia, toquem amb les mans, molt de prop, la Humanitat Santíssima del Senyor, com ho fa veure el Papa Francesc: **Com puc avui trobar les nafres de Jesús? Jo no les puc veure com les va veure Tomàs. Les nafres de Jesús les trobo fent obres de misericòrdia. Aquestes són avui les nafres de Jesús** ³.

Ens consta que la crida d'Álvaro a l'Opus Dei, aquell 7 de juliol de 1935, venia preparada per l'acció de la gràcia en el seu cor i per la seva caritat fraterna cap a tots i, concretament, envers els necessitats. Amb altres amics, que coneixien ja l'Opus Dei, anava sovint des de l'any 1934 a una barriada extrema de Madrid, on impartia catequesi i visitava pobres i malalts. I penso que cal afirmar que el primer contacte amb sant Josepmaria va ser conseqüència directa d'aquestes activitats, en què no hi faltava l'ingredient del sacrifici. Ja coneixeu que un dia, després d'haver ensenyat el catecisme als nens d'una parròquia en companyia d'aquests amics, va ser assaltat per un grup de persones anti-catòliques, que el van copejar al cap amb una clau anglesa. Això li va ocasionar una ferida greu i una infecció molt dolorosa, que es va allargar diversos mesos i va deixar com a seqüela un fort dolor neuràlgic que en ocasions se li presentava de nou. Mai no es va queixar d'aquesta malaltia ni va guardar la més petita rancúnia a qui l'havien provocada. És més, rarament es va referir en públic a aquest episodi de la seva vida.

Mai no va oblidar l'immens bé que li van proporcionar aquestes catequesis, aquestes visites a malalts i desvalguts, dedicant amb generositat part del seu temps. Déu li anava preparant per a la trobada amb sant Josepmaria, que canviaria radicalment la seva existència. Així es comprèn que es decidís a demanar l'admissió a l'Opus Dei, després d'una explicació breu sobre l'esperit de l'Obra, després d'haver assistit només a una meditació en el recés que predicava el

² Mt 25, 35.40.

³ Papa Francesc, *Homilia*, 3-VII-2013.

nostre Pare. D'aleshores ençà, en conèixer com sant Josepmaria demanava als qui freqüentaven la residència que acudissin a aquestes trobades amb els necessitats, amb els malalts, Álvaro es va reafirmar en la importància -no només teòrica, sinó pràctica- de les obres de misericòrdia. «El contacte amb la pobresa, amb l'abandó -comentaria molts anys després-, produeix un xoc espiritual enorme. Ens fa veure que moltes vegades ens preocupem de rucades que no són més que egoismes nostres, petiteses»⁴.

Sempre s'ha viscut aquest esperit de servei a l'Obra. Així ens parlava sant Josepmaria: *l'Opus Dei va néixer entre els pobres de Madrid, als hospitals i als barris més miserables: als pobres, als nens i als malalts seguim atenent-los. És una tradició que no s'interromprà mai en l'Obra, perquè sempre hi haurà pobres -també pobres d'esperit, que no són els menys necessitats- i nens i malalts: en les catequesis, que sostenim a les parròquies més necessitades, i en les visites als pobres de la Mare de Déu*⁵.

Bé us consta que sempre el nostre Pare va impulsar, arreu del món, innumbrables iniciatives en favor dels indigents, i Álvaro va seguir aquest mateix camí. Quan es reunia amb grups de gent gran o de gent jove, els convidava a ocupar-se dels menys afavorits, promovent projectes per ajudar a remeiar les necessitats educatives, sanitàries, laborals, etc. i, de manera concreta, per apropar a Déu les persones i que elles s'acostessin a Ell, Va fomentar també aquesta responsabilitat entre empresaris, industrials, banquers i, en general, entre homes i dones que disposaven de mitjans econòmics. Els parlava de la possibilitat de posar en marxa o de reforçar aquestes iniciatives, que havien de considerar com un deure, derivat de la justícia i de la caritat que ha d'informar el quefer cristià, i d'un amor sincer a tots els nostres germans i germanes de la humanitat.

En els seus viatges pastorals, no era estrany que, mogut per l'afany de millorar les condicions materials o laborals dels llocs que visitava, instés als fidels i cooperadors de l'Obra a plantejar noves idees en aquesta línia. Així va passar -entre altres casos- el 1987, durant la seva estada a Filipines, en contemplar les necessitats de nombrosos indigents: suggerí als qui l'escoltaven que promoguessin centres de formació professional i d'assistència social a Cebu i Manila, que ara van endavant com una realitat esplèndida. En altres moments, sabia acollir les peticions de membres de la jerarquia eclesiàstica, que coneixien el cor sacerdotal d'Álvaro del Portillo; succeí al Congo, durant el viatge pastoral a aquest país el 1989. A instàncies del president i del secretari de la Conferència episcopal, va encoratjar alguns fidels i cooperadors de l'Obra, que ja treien endavant un dispensari mèdic, a plantejar-se -amb responsabilitat personal i professionalitat- la possibilitat de transformar-lo en un centre hospitalari, al qual poguessin dirigir-se -a més de la població autòctona- els sacerdots, religiosos i religioses, també d'altres països, que treballaven en aquesta terra. Aquest projecte segueix endavant amb gran eficàcia, i ofereix assistència especialitzada en àmbit hospitalari o en règim d'ambulatori a milers de persones.

⁴ Álvaro del Portillo, *Notes d'una reunió familiar*, 4-III-1988.

⁵ Sant Josepmaria, *Instrucció*, 8-XII-1941, n. 57.

Mogut per l'afany apostòlic de difondre la pràctica de la doctrina social de l'Església, va recomanar l'organització d'escoles amb sentit cristià per a la formació d'empresaris i directius, com ja havia fet sant Josepmaria. Però no es va conformar amb que fossin creades en països desenvolupats, sinó que va insistir que aquests projectes es duguessin a terme també en països en vies de desenvolupament, conscient de la seva importància per a la resolució dels problemes derivats de les excessives desigualtats socials.

En una carta pastoral, comentant la paràbola del bon samarità, Álvaro descobria matisos nous sobre la manera d'unir la justícia i la caritat, tan característica dels cristians que caminen i se santifiquen enmig del món. «L'afany d'atendre i solucionar en la mesura possible les necessitats materials del proïsme, sense descuidar les altres obligacions pròpies de cadascú -escrivia-, com el bon samarità, és quelcom característic de la fusió entre ànima sacerdotal i mentalitat laical»⁶. Déu ens demana, sobretot, santificar el treball professional i els deures ordinaris del propi estat. I enmig d'aquestes ocupacions -continuava Álvaro- el Senyor «permet que us trobeu amb la indignència i el dolor d'altres persones; llavors, senyal clar que realitzeu les vostres tasques amb ànima sacerdotal és que no passeu de llarg, indiferents; i senyal no menys clar és que ho feu sense abandonar els altres deures que heu de santificar»⁷.

Perquè hi ha certament el perill de somiar amb l'assistència a pobles i gents que es troben molt lluny, oblidant les necessitats dels qui són al nostre costat i esperen també que escoltem -amb paciència i afecte- les seves preocupacions, que els donem un consell adequat, que els dediquem, en definitiva, el nostre temps. Arriba llavors el moment de comportar-se com l'hostaler de la paràbola, que es va encarregar de cuidar aquell home malmès, acollint-lo a casa. Meditant aquesta conducta, Álvaro comentava: «Tots podeu actuar com ell, en l'exercici de la feina, perquè qualsevol tasca professional ofereix d'una manera més o menys directa l'ocasió d'ajudar les persones necessitades»⁸. Per a tu, per a mi, quant importa la indignència dels qui no tenen de tot o els manca quelcom molt necessari? ¿Reaccions amb sentit sobrenatural en descobrir captaires? En veure tanta misèria en alguns continents, com encomanes aquests països i aquestes criatures?

En la seva constant atenció pels pobres i marginats, el Pontífex Romà ha repetit que es refereix a tots els necessitats, propers i llunyans. **L'Evangelí és per a tots! Això d'anar als pobres no vol dir que haguem de fer-nos "pauperistes" o una espècie de "vergonyants". No, no, no vol dir això. Significa que hem d'anar cap a la carn de Jesús que pateix; però també pateix la carn de Jesús en aquells que no el coneixen amb el seu estudi, amb la seva intel·ligència, amb la seva cultura. Hem de anar-hi! Per això m'agrada fer servir l'expressió "anar a les perifèries", les perifèries existencials. A tots, a tots ells, des de la pobresa física i real a la pobresa intel·lectual, que és real també. Totes les perifèries, totes**

⁶ Álvaro del Portillo, *Carta, 9-I-1993, n. 20* ("Cartas de familia", III, n. 387).

⁷ Ibid.

⁸ Ibid., N. 21 ("Cartas de familia", III, n. 388).

les cruïlles de camins: anar-hi. I sembrar-hi la llavor de l'Evangeli amb la paraula i amb el testimoni ⁹.

M'omplen d'alegria les notícies sobre la multiplicació de les obres de misericòrdia que, fidels a l'esperit de sant Josepmaria, es desenvolupen als llocs on treballem apostòlicament, tant en la tasca amb els joves com amb les persones adultes. Tractar amb més afecte el malalt o la malalta que viu a casa o en un hospital, col·laborar amb un banc d'aliments, no descuidar els necessitats d'una barriada extrema o aquells pobres "vergonyants" que n'oculten la situació, portar companyia a la gent gran d'un asil o als qui es troben empresonats sense que ningú es preocupi d'ells... Tot això, a més, ens ajuda d'una manera excel·lent a preparar-nos per a la beatificació d'Álvaro. Recentment us vaig demanar que afineu en la preparació espiritual d'aquest esdeveniment: també les obres de misericòrdia formen part d'aquesta preparació. Intensifiquem, sobretot, l'apostolat de la confessió: no hi ha major exercici de caritat que apropar a Déu als qui es troben allunyats d'Ell pel pecat.

La beatificació de l'estimadíssim Álvaro ens convida -així li ho demano al Senyor i a la seva Mare, la Mare de Déu- que milers d'homes i de dones -nosaltres mateixos, en primer lloc- estimem més Crist i l'Església. Demanem que sigui un moment d'especial fraternitat, i una ocasió més per transmetre la nostra amistat i el nostre afecte també a totes i tots els qui, en aquests anys del caminar de l'Obra, han participat d'alguna manera del seu esperit i apostolat. Estic segur que Álvaro intercedirà de manera especial per cadascuna d'aquestes dones, per cada un d'aquests homes.

Com sempre, us demano que pregueu per les meves intencions. Ara també pels fruits del viatge que penso fer, a la segona part d'aquest mes, als diversos països d'Amèrica central.

Amb tot afecte, us beneeix

el vostre Pare

+ Xavier

Pamplona, 1 de juliol de 2014

⁹ Papa Francesc, *Discurs a l'Assemblea diocesana de Roma*, 17-VI-2013.